

Adria Airways Tehnika pridobiva nove naročnike v tujini

Adria Tehnika je lani opravila za 32 odstotkov manj vzdrževanja za Adrio Airways, obseg dela za tuje letalske družbe pa povečala za 23 odstotkov

Nataša Korazija

natasa.korazija@finance.si

Med reševanjem Adrie Airways so sredi minulega leta iz Adrie izločili družbo Adria Airways Tehnika (AAT), ki se ukvarja z vzdrževanjem in servisiranjem letal. Aerodrom Ljubljana je s konverzijo najprej 4,4 milijona, nato pa še 2,4 milijona evrov terjatev postal 47,64-odstotni lastnik AAT, državni PDP pa je družbo dokapitaliziral s petimi milijoni svežega denarja in ima zdaj v lasti dobro polovico AAT. V začetku novembra 2010 je bil za predsednika upravnega odbora družbe imenovan Tone Magister, sicer docent na **fakulteti za pomorstvo in promet** ter od leta 2009 do vzpostavitve enotnega sistema upravljanja član nadzornega sveta Adrie Airways. Spomnimo, predsednik uprave Aerodroma Ljubljana Zmago Skobir je konverzijo terjatev v lastniški delež pogojeval z zagotovitvijo fiksnega, osem odstotnega donosa na kapital.

Hangarje najemajo od Adrie

Novadružba AAT zdaj najema dva hangarja za servisiranje letal od Adrie, gradnja tretjega, ki bi ga morala Adria zgraditi že konec lanskega decembra, pa je sredi novembra zastala. Težko bi sicer rekli, da so hangar res začeli graditi, so pa na gradbišče pripeljali žerjav. Gradil naj bi GPG, predračunska vrednost projekta pa je 3,6 milijona evrov. »Lastniki iščejo poti, kako zgraditi tretji hangar, ker zaradi vnaprejšnjih podpisanih pogodb za vzdrževanje nujno potrebujemo dodatni hangar,« pravi Magister. V AAT imajo sicer

predvideno rezervacijo, da letos sami najamejo 3,6 milijona evrov za gradnjo hangarja, vendar sta vsa infrastruktura in pogodbeni dokumentacija za hangar v lasti Adrie Airways. Delno si zdaj sicer pomagajo s šotorom, vendar je prostora še vedno premalo, pravijo v AAT.

»Najem hangarjev od Adrie za nas ni najboljša rešitev, tretjega pa lahko zgradimo sami,« meni Magister.

Pogodbe z desetimi letalskimi družbami

AAT je že predlanskim podpisal petletno pogodbo za vzdrževanje letal za španskega prevoznika Spanair, servisira pa tudi letala družb Wizz Air, German Wings, Air Mediteranee – skupaj za več kot deset letalskih družb. »Letalske družbe se bodo vse bolj ukvarjale z osnovno dejavnostjo prevoza potnika in tovorov, vzdrževanje pa prenašale na zunanje izvajalce,« poudarja Tone Magister. V AAT poskušajo pogodbe z letalskimi prevozniki čim bolj časovno in geografsko razpršiti ter s tem zmanjšati tveganje. »Naši kupci so iz Evrope, severne Afrike, Indije, Rusije in Kitajske,« pravi Magister. Prav te dni so končali bazno vzdrževanje (večji remont po določenem številu ur letenja) prvega Spainarovega airbusa in začeli servisiranje drugega. Letos bodo temeljito prenovili 20 Spainarovih airbusov. Te dni končujejo pogajanja s skandinavskim SAS za posel, ki ga bodo začeli prihodnje leto.

Zamaknjen gospodarski cikel

V družbah vzdrževanja, servisiranja in obnavljanja letal – tako

imenovanih organizacijah MRO (Maintenance, Repair and Overhaul) – nastopi kriza nekoliko pozneje kot v letalstvu, zato je tudi okrevanje približno šest mesecev poznejše, pravi Magister. Glede na razmere bi lahko okrevanje nastopilo v drugi polovici tega leta. Organizacije MRO že zdaj opravijo približno 30 odstotkov linijskega vzdrževanja (manjši redni servisi) in kar 75 odstotkov baznega (večji remont), izločanje pa se še nadaljuje.

Pri Adrii za tretjino manj, drugje za 23 odstotkov več

In kakšna bo letošnja rast poslovanja glede na lanko? Načrt za leto 2011 je 21 milijonov evrov čistih prihodkov od prodaje, številke iz leta 2010 pa niso primerljive, ker je bilo podjetje del Adrie Airways in nekaterih stroškov niso imeli (denimo stroškov najema hangarjev). Okvirno je bil lani prihodek približno deset odstotkov manjši kot predlanskim, ker je obseg vzdrževanja za Adrio upadel za 32 odstotkov, prodajo storitev tujim družbam pa so povečali za 23 odstotkov. »Ni nam uspelo dovolj hitro nadomeščati upada storitev za Adrio, vendar zdaj pridobivamo nove kupce,« pravi Tone Magister. Predlanskim je vzdrževanje letal za Adrio Airways pomenilo še 61 odstotkov prihodka zdajšnje Adrie Airways Tehnike, lani je delež upadel na 47 odstotkov, letos pa pričakujejo, da bo med 35 in 40 odstotki.

Povečali bodo število mehanikov

V Adrii Tehniki so za leto 2011 zastavili novo strategijo izobraževanja letalskega tehničnega osebja – gre za projekt pospešenega pri-

dobivanja licenc. Zdaj občasne kornice, ko je obseg dela na vrhuncu, rešujejo z najemanjem tehnikov iz tujine. Pri šolanju tehnikov sodelujejo z ustanovo Air Building iz Münchna in tudi proizvajalci letal. Zdaj zaposlujejo 154 mehanikov in letalskega tehničnega osebja, letos pa bodo njihovo število povečali na 169. Skupno število zaposlenih bodo z 217, kolikor jih je bilo decembra lani, do konca leta 2011 povečali za 12 odstotkov, na 242. Načrtujejo, da bo letošnji dobiček na vloženi kapital (14,7 milijona evrov) osem odstoten.

Razgradnja odsluženih letal

AAT ostaja evropski center za servisiranje družine letal canadair regional jet kanadskega proizvajalca Bombardier, pred kratkim so pridobili tudi licencirane mehanike za vzdrževanje Canadairovih letal serije 1000. Vzdržujejo tudi airbuse 319, 320 in 321. Njihova strategija je krepitev tržnega deleža v Evropi, med ciljne trge pa uvrščajo tudi kavkaške in obkaspijske države, Indijo in Kitajsko, ker se tam letalski promet hitro razvija. Načrtujejo tudi pridobivanje novih strank na področju vzdrževanja poslovnih letal, dolgoročno pa naj bi se ukvarjali tudi z ekološko razgradnjo odsluženih letal in obnavljanjem letalskih delov.

Ponaših podatkih bodo upravni odbor Adrie Airways Tehnike na prihodnji skupščini okrepili z dodatno članico, to bo najverjetneje Bernarda Trebušak, od septembra lani članica uprave Aerodroma Ljubljana. Okrepljena bo tudi izvršna ekipa: Mirjani Tratnjek Čeh naj bi se pridružil še en izvršni direktor. ●

► Letos bo Adria Airways Tehnika ustvarila 21 milijonov evrov prihodkov in 1,17 milijona evrov dobička. Tako napovedujeta **Tone Magister**, predsednik upravnega odbora Adria Airways Tehnike, in izvršna direktorica **Mirjana Tratnjek Čeh**.

F ŠTEVILKE

30%

► celotnega rednega **linijskega vzdrževanja letal** za letalske družbe opravijo zunanji izvajalci.

75%

► vsega **baznega vzdrževanja**, gre za večje servisne posege, opravijo zunanji izvajalci.

61%

► **vzdrževanja** je Adria Tehnika predlanskim opravila za Adria Airways. V prihodnje bo ta delež med 35 in 40 odstotki.